

SOVIETIJA IR KINIJA

MAŽESNIŲJŲ TAUTŲ IŠNAUDOJIMO LENKTYNĖS

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Pirmieji didesni šių metų susirėmimai tarp sovietų ir raudonųjų kiniečių įvyko prie dar užšalusio Ussuri ir Amuro upių, kurios skiria Mandžuriją nuo pietrytinės Sovietijos dalies. Žvilgsnis į žemėlapi rodo, kad toji teritorijos dalis kariskai yra labai nepatogioje situacijoje. Jei sovietai rimtai galvoja pradėti karą su Kinija, jie jį greičiau pradėtų viešai ar užmaskuotai puldami Sinkiangą provinciją. Sakome "užmaskuotai" dėl to, kad paskutinėmis žiniomis sovietai Sinkiange labai norėtų sukurstyti 'tautinio išvadavimo' karą, kuris pagal sovietų ir raudonųjų kiniečių ideologinę sampratą yra 'šventas', 'pageidautinas' ir 'neišvengiamas'.

Žinia, tikroji konfliktas priežastis yra Krem-

liaus noras sunaikinti dabar kiniečių atominį pajėgumą, nelaukiant to momento, kada jis galės sudaryti tikrai rimtą grėsmę sovietams. Sovietų propaganda jau seniai rengia tam dirvą, aiškindama, kad kiniečių valdantieji sluoksniai patys nori atominio karo skaičiuodami, kad jei jis sunaikins ir pusę žmonijos, kiniečių vis tiek liks daugiau negu kitų tautų. Tuo klausimu padaryti Mao Cetungo ir padėjęjų pareiškimai sovietų propagandos paprastai yra kiek 'pafri-zuojami', kad skambėtų daugiau ciniškai ir baisiau. Įdomu, kad dauguma tų pareiškimų yra kilę iš to laiko, kada Pekinas skaičiavosi su atominiu puolimu iš JAV, o

ne sovietų pusės.

Kaip ten būtų, Kinijos Sinkiangą provinciją turi ne tik daugumą kiniečių įrengimų atominiams ginklams pasigaminti ir juos išbandyti, bet ir didelių tautinių problemų tinkančių 'išvadavimo' karui. Nepaisant visų kiniečių pastangų ją 'sukininti', beveik 5 milijonai iš jos 8 milijonų gyventojų nėra kiniečiai. Apie 4 milijonai jų yra uigurai, palikuonys čia 9 šimtmeityje išiveržusių turkų giminių.

Rusija nuo seno turėjo į Sinkiangą pretenzijų. 1881 m. sutartimi caras Aleksandras II didelę dalį paliko Kinijai, tačiau kartu stengėsi ten padidinti savo įtaką. Tą patį, bet dar energingiau darė Stalinas. 1944 m. Maskva siekė iš Sinkiangą padaryti sovietinę rytinę Turkestano respubliką, vėliau ji galvojo apie visai nepriklausomą Sinkiangą. Jei Stalinui tai būtų pasisekė padaryti, šiandien gal Kinijai būtų geriau. Jos pastangos 'prisijaukinti' uigurus nebuvo labai sėkmingos. 1962 metų vasarį apie 60.000 uigurų pabėgo į Sovietų Sąjungą. Kiniečiai dabar aiškina, kad jie sovietų buvo jėga išvežti. Vienas tų išvežtųjų ar pabėgusių dabar sovietų armijos generolas majoras Sunun Taipov, Maskvoj leidžiamo užsieniui žurnalo 'Naujieji laikai' rugpiūčio mėn. numeryje rašo:

"Kiniečių darbininkai ir jų tvarkomi Sinkiangą gyventojai dar nepasakė savo paskutinio žodžio... Keršto vynuogės sirps-ta Sinkiange".

Tuo tarpu Pekino radijas kovo 21 d. taip bylojo: "Aštuoni milijonai įvairių tautybių didvyriškų sūnų ir dukterų uigurų autonominėje Sinkiangą provincijoje... apsisprendė... šiaurės vakarų pasienį paversti neperžengiama geležine siena".

Prie tos "geležinės sienos" pereitą savaitę ir įvyko paskutiniai susirėmimai, atrodo, sovietų išprovokuoti. Sovietai norėtų uigurus 'išvaduoti'. Grynai kariškai žiūrint, tai padaryti jiems nebūtų sunku, o jei kiniečiai norėtų tą pasienio konfliktą išplėsti į atominį karą, sovietų generalinis štabas ta proga labai apsidžiaugtų.

Bet jei taip, kodėl kiniečiai nenusileidžia? Atsakymas į tą klausimą yra toks, kad nūdienė komunistinė Kinija yra taip suskilusi ir nelaiminga, kad jos valdovams reikalinga grėsmė iš užsienio, kad atstačius krašto vienybę. Tokiu būdu, abi pusės turi rimtų su-
metų nervų karą vis daugiau kurstyti ir tenka

Lietuvos Atstovo santykiai su Prancūzijos vyriausybe

Prof. dr. Jurgis Baltrušaitis, Lietuvos Atstovas Paryžiuje sėkmingai atstovauja, dėka turimų pažinčių vyriausybės sluoksniuose, Lietuvos reikalus. Jis artimai pažįstamas su gen. de Gaulle ir ne kartą pas jį svečiavosi, lygiai ir de Gaulle, dar būdamas prezidentu svečiavosi Baltrušaičių šeimoje.

Vliko pirmininkas dr. J.K. Valiūnas 1969 m. rugpiūčio 5-7 d. Paryžiuje konstatavo, kad Lietuvos diplomatinės Atstovybės paskutinių mėnesių veikla po Prancūzijoje naujo Resp. Prezidento išrinkimo ir naujos vyriausybės sudarymo labai pozityvi. Vliko pirmininkas patyrė, kad Lietuvos Atstovo prof. Jurgio Baltrušaičio santykiai su nauja Vyriausybės galva ir Užsienių Reikalų Ministeriu yra artimi ir asmeniškai pažintys bei draugiškas juos riša daugelį metų. Lietuvos Atstovas Paryžiuje prof. Baltrušaitis buvo užtikrintas asmeniškais laiškais, kad naujoji Prancūzijos Vyriausybė ir toliau santykius su juo draugiškoje ir mūsų laisvės kovos bylą remiančioje dva-

sioje. Europos politinė padėtis keičiasi įvairiose fazėse ir naujoji JAV politika siekia artimesnio bendradarbiavimo tarp Paryžiaus, Londono ir Bonos. Prezidento Nixono apsilankymas Rumunijoje ir Vokietijos Kancelerio Kisingerio Washingtono rodos politikos iniciatyvą visos Europos politiniais klausimais aalinalai perėjusių vakariečių rankosna. Iš to išplaukia, kad mes turime panaudoti ypatingai svarbius asmeniškus ryšius aukštoje tarptautinės politikos sferose mūsų tikslams pasiekti ir daryti viską, kad besikeičiančioje tarptautinėje politikoje mūsų krašto reikalai būtų kaip galima geriau apginami.

RUTA LEE-KILMONTY, Hollywoodo žvaigždė, praeitą savaitę sėkmingai vaidino netoli Clevelando esančiame vasaros teatre Canal Fulton Arena vyriausį vaidmenį pagarsėjusiame veikale "Mame". Clevelando ir Akrono amerikiečių laikraščių kritikai aukštai įvertino jos artistinius gabumus. Vaidinimo žiūrėti iš Clevelando nuvykę lietuviai pertraukos metu Rutos buvo maloniai sutikti, Gaila, kad jos darbo valandos (kai kurioms dienoms turėjo po du spektaklius) neleido jai ilgiau su lietuviais pabūvoti. Tuo po vaidinimų ji išskrido į Bostoną, kur dalyvaus TV sukamame filme, po to lankysis New Yorke, ir nauji susitarimai ją skubiai šaukia atgal į Hollywoodą. Išvykdamą ji prašė pasveikinti Dirvos skaitytojus, kurių daugelį asmeniškai pažįsta.

ČIURLIONIO PAVEIKSLAMS GRESIA PAVOJUS

Kaikurie Lietuvoje apsilankę turistai sako turėję progos patirti, kad

būkštauti, kad jos gali pamesti įvykių kontrolę.

Likimo ironija nori, kad karas tarp dviejų milžinų ko gero prasidėtų dėl mažos tautos uigurų išsivadavimo iš priespaudos. Tai, žinoma, prieštarautų Brežnevo doktrinai. Pagal ją, mažesnės tautos turi paaukoti savo gerovę viso komunistinio bloko naudai. Pagal tą doktriną sovietai prieš metus okupavo Čekoslovakiją. Bet uigurų atveju Maskva duoda suprasti, kad tą doktriną pasakelbė ne Brežnevas, bet... kiniečiai. Būtent, dar 1963 metais Tao Ču, vėliau kultūrinės revoliucijos pašalintas aukštas kiniečių kompartijos pareigūnas, pareiškė vienam Čekoslovakijos laikraštiniui:

"Sunaikinimo karo atveju, mažesni kraštai, priklausą socialistinei stovyklai, turi paaukoti savo interesus bendriems visos stovyklos interesams".

Taip ar kitaip, abi pusės turi po savo "Brežnevo doktriną". Brežnevo, kuris sakoma šiuo metu lanko sovietų invaziją į Sinkiangą besiruošiančius dalinius.

ten esama didelio susirūpinimo dėl M.K. Čiurlionio kūrinių likimo. Ne tik paveikslų spalvos baidžia išblukti, bet nesulaukiant komai genda ir popierius. Esą bijoma, kad gal net nebe metais, o tik mėnesiais bereikia skaičiuoti laiką, ligi paveikslai ims visiškai byrėti... Restauruoti jau pervėlu. Vienintelis daykas, kuriuo tuos kūrinius maždaug būtų galima išgelbėti ateičiai, tai spalvinės nuotraukos - reprodukcijos.

Vilniuje išleistas Čiurlionio kūrinių reprodukcijų rinkinėlis rodo, kad priemonės tenai tokiems dalykams skurdžios ir prityrimo dar labai stinga.

Dailininkai, muziejaininkai ten turi nemažą pavyzdžių, kaip dailės kūrinių reprodukcijas prirengia ir išleidžia Italijoje arba Šveicarijoje (SKIRA leidykla). Jiems ten susidariusi didelė pagunda atsikviesiti tokios leidyklos specialistus į Kauną ir duoti jiems padaryti, ką dar galima iš Čiurlionio kūrinių.

Deja, čia susiduria su kliūtimis, kaip kalnais. Be Maskvos leidimo svetims specializuoti atkviesti neįmanoma. Šiaurės čekistai ir finansistai. Čekistai dėl snipo-

manijos, o finansistai -- gaili valiutos.

Rusuose irgi yra Čiurlionio gerbėjų. Odesoje yra net Čiurlionio klubas... Bet vargu kas iš jų pasiryžtų užtarti Čiurlionio kūrinius pas čekistus ir biurokratus. Kaikas to tikisi iš viršūninių Lietuvos komunistų, bet kolkas ir jie tokios drąsos dar neparodė, nors labai norėtų kad visi pripažintų juos dideliais, netgi pasilaikant jais Lietuvos patriotais... Oneginčytina, kad italų ar šveicarų leidyklos šiame reikale bene vienintelė išeitis, nes jei čia kas dar gali stebuklą padaryti, tai tik jie. (ELTA)

Dalyvaukime ALT Kongrese

Amerikos Lietuvių Kongrese jau užsiregistravo dalyvauti virš dešimties organizacijų atstovų. Organizacijų valdybos prašomos pranešti kongresan vykstančių atstovų pavardes, vardus ir adresus Amerikos Lietuvių Tarybos valdybai, adresu: 6818 So. Western Ave., Chicago, Illinois 60636. Taip pat prašomos skirti auką kongreso reikalams.

NUOMONĖS IR PASTABOS

Skaitytojo išpūdžiai J. Tininio ir prof. J. Jakšto straipsnius perskaičius

Turiu prisipažinti, kad paskačius J. Tininio ir prof. Jakšto straipsnius apie Česlovo Gedgaudo mokslinius "neatsiekimus", paprastas, daug neišmanantis, Dirvos skaitytojas pasijunta itin nepatogiai. Tiek daug susirūpinimo keliantis mūsų, vargšų žmonelių, vedimas klaidingais ar neklaidingais keliais kaip neįtikinamai primena sovietų ar hitlerinės Vokietijos mokslo vadovėlius, komjaunuolių auklėjimo metodus, ar šiaip pradžios mokyklų jaunimo "teisingais keliais" vedimo priemones.

Skaitytojas pasijunta lyg grįžęs į pirmos vaikystės laikotarpį, kai jo neatsiklausiant buvo sprendžiama kokie "facts of life" jam žinotini, ir kas turi būti nutylėta, idant nesuklaidintus jo minkšto protelio. Subrendusiam, pratusiam samprotuoti faktų akivaizdoje skaitytojui, tokia padėtis yra gana neįprasta.

Geraširdžiai gelbėtojais mus išpėja, jog Č. Gedgaudas -- studijavęs senovės kalbas su garsiausiais Europos profesoriais ir pašventęs 30 metų medžiagos rinkimui Europos ir Amerikos universitetuose, atradęs visą eilę dokumentų, kuriuos drąsiai galime pavadinti pasaulinėmis sensacijomis -- esąs ar tai koks kurpius, ar tai šiaip naujokas kurio tikslas yra kuo žiauriausiai mus, nelaimingus skaitytojus, apgauti ir nuvesti klaidingais keliais. O ar jūs žinote, kaip įsiai tuos tamsius tikslus bando atsiekti? Nagi "duodamais faktais drįsta daryti išpūdžius eiliniam skaitytojui!"

Taigi mums pasakoma, kad mes ypač turime bijoti faktų, nes jie labiausiai mus klaidina. Pakeliui darpartinapaisa augoti visokio plauko pionierių, kaip pav. visų jų, kurie "drįsta" (tas žodis pakartotinai vartojamas kaip juodžiausia nuodėmė) praminti naujus kelius. Čia dargi pabrėžiama "Ir dideli mokslininkai, ne tiek sukuria ką naujo, bet tik priduria prie to, kas jau pasiekta". Iš to lyg ir išeitų, kad mes turime, vardan garbingo nedrausmo, išsižadėti žmonių priklausančių Kolumbo, Armstrongo, ar šiuo

atveju, Č. Gedgaudo, nes jis, matai, irgi "išdrįso".

Ištikimi lietuviškam papročiu, mes visi vyresnio žmogaus, šiuo atveju prof. Jakšto, nuomonę ir perspėjimą gerbiame. Tačiau būdami ištikimi lygiai tokiai pat senai, o gal ir dar senesnei, lietuviško atkaklumo tradicijai, prašome, tebūnie mums leista nepaklausyti seno žodžio. Tebūnie leista mums, sveiko proto ir laisvam krašte gyvenantiems žmonėms, lyg dėti Č. Gedgaudą sunkiu bet mūsų tautai svarbiu, pionieriaus keliu.

Reikia prisipažinti, kad jei mes ir norėtume visą tą reikalą užmiršti, jau yra per vėlu. Gedgaudo iškelti klausimai mūsų jau nebeapleis ir lyds iki grabo lentos. Kodėl Lietuvos valstybė išsoksta ginkluota "kaip Minerva iš Jupiterio galvos" 13 šimt. ir iš karto užvaldo 1.040.000 kv. km. plotą, atremia dviejų kontinentų organizuotą puolimą -- kryžiaus karą iš vakarų ir mongolų Aukso Ordą iš rytų? Argi taip elgiasi naujagimis? Kodėl mes, turėdami seniausią mūsų kontinento kalbą, esame vienintelė Europoje tauta be istorijos? Kodėl mūsų kalba, mūsų tautosaka, mūsų dainos byloja aukštą, rafinuotą kultūrą, žilą senovę, ir kodėl nieko apie tą senovę nežinome? Kodėl gyvendami Nemuno baseine, mes apdainuojame Dunojų? Kodėl? Kodėl?

Gedgaudas mums pateikia 372-ų metų Getų imperijos žemėlapi, kurio rytų rubežius atatinaka iki smulkmenų Vytautinės Lietuvos rytinėsienų. Vakaruose Vytautinė Lietuva jau žymiai mažesnė už buvusią Getų imperiją. Lygindamas šį žemėlapi su Būgos lietuvių vietovardžių žemėlapiu ir su Gimbutienės archeologiniu baltų tautų žemėlapiu, Gedgaudas teisingai atkreipia mūsų dėmesį į šių keturių žemėlapių tapatybes. Iki šiol mums, kad ir nežinovams, reikalas atrodė tvarkoj: Getų imperijos žemėlapis patiekiamas drauge su rimtom metrikom, Būgos ir Gimbutienės darbai mums visiems puikiai žinomi ir abejonių nesukelia, Vytautinės Lietuvos žemėlapis vėl ne naujiena. Ne Gedgaudo kaltė, jei tie keturi žemėlapiai daugumoje vietų sutampa. Išvada, ir žinovui ir naujokui, berods gali būti tik viena ir ta pati: jei po 1000 metų grįžtama prie tos pačios politinės sienos, ta gi savo ruožtu sutampa su kalbiniu ir etniniu rubežiumi, tai ar nebus čia nurodomas baltų tautų apgyventas plotas ir jų pilnateisė valstybė?

Sugretinimas Vytautinės Lietuvos su Getų imperija yra be abejo keratinis akmuo Gedgaudo išvedžiojimuose. Tai ir bus, greičiausia, karščiausių ginčų taškas, kurių metu prisieis operuoti skaudžią mūsų santykiavimo su slavais žaizdą, ir ko gero reabilituoti pirmąjį mūsų istoriką, Simaną Daukantą. Tačiau kartą pravedus Lietuvos istorinįsiūlą iki lemiamo mūšio su Hunais ir tragiško pralaimėjimo, atsiveria neįspasakyti plotai lietuvių tautos tyrinėjimui. Iš Getų imperijos ribų pakilo, hunams praūžus, didžiojo tautų kraustymosi meto antplūdžiai: vandalai, Ostro Gotai, Vizi Gotai traukia į vakarus, varigai į rytus. Vandalai persikelia į Afriką, ostrogotai sustoja Italijoje, vizigotai į Ispaniją, kurį jie valdo 300 metų.

Iki šiol vėl viskas tvarkoj: vardai, vietovardžiai, nueitas kelias paimti iš -- net mums nemokšoms žinomų -- oficialios istorijos šaltinių. Gedgaudas tačiau nesutampa su praėjusio šimtmečio istorikais tame, jog jis kildina vandalius, vyčius gudus ir varingius ne iš vokiečių, o iš baltų tautų kamieno.

Šis klausimas ar tik nebus vienas iš įdomiausių žadėtų Gedgaudo knygų. Jį išsprendus, mums, ispanų kalbos kraštuose gyvenantiems lietuviams, ypatingai tiems kuriems teko ir pačioje Ispanijoje gyventi, gali paaiškėti daugybė mus kankinusių klausimų. Sakinyse "žiūrėk, visai kaip Lietuvoje" nuolat kartojasi. Įdomu būtų ištikinti, kad tas "kaip Lietuvoje" turi rimą pagrindą ir kad mūsų kaimynas senor Vargas, pažįstama senora Lamus ar šeimos gydytojas doctor Torconis, ne atsitiktinai puošia savo pavardes lietuviškomis gailūnėmis.

Kita neišpasakytai plati pasėka lietuvių sujungimo su getų imperija, yra ryšys pietinių imperijos uostų su Artimųjų Rytų ir Viduržemio jūros senovės kultūromis. Taip Gedgaudas atranda lietuvių pėdsakus partųpersų, trojėnų, etruskų, hititų ir net Egipto valstybėse, kur lietuviai vaidinę tai pavaldinių, tai sąjungininkų, tai valdovų, tai vėl karių -- samdinių vaidmenį.

Dar toliau nuėjus į amžių gilumą, vis to paties

kalbotyros siūlo vedinas, Gedgaudas užtinaka be galo seną europiečių protautę, išitaisiusią Europos vandens kelių sankryžose ir palikusią savo neišdilstančią antspaudą Europos upių vadyne.

Įdomiausia yra tai, kad Gedgaudas, remdamasis vien vakarų Europoje surinkta medžiaga, nesutiko su Lietuvoje dirbančių archeologų nuomone, jog baltai atėję į Lietuvą 1.200 metų prieš Kristų. Jis pripažįsta tuo metu atėjusią vieną Liaudų (lietuvių) bangą, ir dargi mus nustebina paaiškindamas, kur, kodėl, kaip jie ėjo, ir kas juos vedė, visa tai paremdamas -- tikėkite ar ne -- Bibliothèque Nationale, Paryžiuje, rasta medžiaga. Šiuos išvedžiojimus jis padarė, jei neklystu, maždaug 1950 metais. Carbono 14 datiniai nuostabiai patvirtina jo rastos datas. Ir štai, pasirodo, Gedgaudas buvęs teisus ir antrame savo teigime, kad prūsai gyvenę Pabaltėje jau 5-4000 metų prieš Kristų. "Prie Šventosios uosto šiaurėje nuo Palangos" -- čia cituoju Dirvoje pasirodžiusią žinią, paimtą iš Freie Press Korespondenz vokiečių kalba -- taigi, prie Šventosios uosto "atkasta 20 gyvenamųjų". "Archeologai nustatė, kad atrastoji Šventosios gyvenvietė ir namai yra 5000 metų prieš Kristų žilos glūdumos. Iš tikrųjų, tai pasaulinė sensacija..." ir t.t.

Nėra abejonių, kad Gedgaudas savo knygoje mums žada nemažais torinių staigmenų. Argi mes turime tą staigmenų bijoti? Paskutiniaisiais laikais atsiranda kas kart didėjanti spraga tarp techninės investicijos atsiekimų ir istorinės sintezės darbo. Kalbotyros, archeologijos, etnologijos, antropologijos mokslams svajinančiu greičiu žengiant į priekį, istorinė sintezė vis dar neatsilaiduoja nuo bendros nuomonės, jog jos esmė yra nepajudinama, ir joje begalima atlikti tik kai kuriuos "minor changes".

"Cette grande prostituée - l'histoire" nuo amžių tarnavo visokiems ponams, ir kadaise politiniais sumetimais kraipomi vaizdai veik nepajudinti išliko iki mūsų laikų. Niekas tačiau nedrįsta tą seniausios profesijos atstovą nuvesti į policijos įstaiją geram apklausinėjimui.

Gedgaudo statomi istorinės sintezės darbuotojai reikalavimai yra nemaži: "Jei nors vienas fizinis veiksnys ar senovės šaltinių užrašas nesiderina, tyrinėtojas, nulenkęs galvą grįžta namo ir peržiūri visą darbą iš naujo, bandydamas nustatyti, kodėl vyksta prieštaraivimas". Pamažu atsiranda ir visa eilė kitų reikalavimų, kurie lengvai gal virsti manifestu. Taip ginkluotas, Gedgaudas yra pilnai pajėgus išeiti į platų pasaulį ir atlikti didelį darbą. Lygiai kaip Claude

Grupė vasarotojų p. Slivynų vasarvietėje su šeiminingais. Nuotraukoj: Milerytė, Gudeliene, Valaičiai, Slivynai, Šukienė, Milleriai, Žarskuvienė, Burneikai, Karbočiai ir jaunieji Valaičiai. Blue Water vasarvietėje prie George ežero malonu pasilsėti. Ji yra per 200 mylių nuo New Yorko. Dėl informacijų kreiptis: Blue Water Manor, Diamond Point, N.Y. Tel. (518) NH 4-5071. V. Maželio nuotrauka

Bernard, nustatęs medicinos mokslo dėsnius, atidarė vartus nepaprastam XX šimt. medicinos progresui.

Kai grįžę iš mokyklos vaikai stebisi, jog Ispanijoje buvęs vizigotaskaralius "Suintila" (tikroji ispaniška s tariama s-š garsu), ką mes galime jiems pasakyti? Negi žmogus sakys: "Tai vokiškas vardas, vaikeliai".

Kai vaikai vėliau susirūpina Recesuinto, Sisebuto, Witisos, ar Gundemaro vardais, ką mes galime jiems pasakyti? Kai Ispanijos kalbininkai svarsto paslaptinę "ganą" šaknies kilmę, davusią jiems visą eilę žodžių susijusių su ganyklos ir pelno sąvoka, negi mes vėl turime tylėti ir slėpti mūsų "ganyti".

Kai argentiniečiai ieško gauchos-gauderio žodžio kilmės, kas gi yra kaltas, kad jie nepažįsta mūsų "gaudyti": ar jie, kad nežino, ar mes, kad nepasakome?

Kai prancūzai, jau kiek arčiau mūsų būdami, trumpai ir drūtai kildina savo "elan" (elnius) iš mūsų "elnio", tik nepaaiškina kokiais keliais tas žilų senovės dažnai vartotas žodis pas juos atkeliavo, mes vėl iš mandagumo nepaklausime jų kur ir kada susitikimas yra įvykęs.

Išeiivijoje būdami mes naudojames didele privilegija: mums yra leista kelti balsą, laisvai galvoti ir laisvai veikti. Tatkas mes tylime? Balsuokime, prisidėkime prie greito Gedgaudo knygos išleidimo suteikdami tam reikalingas lėšas. Ruoskime naujų tyrinėtojų kartą. Rūpinkimės medžiagos ieškojimo darbais. Kelkime balsą. Mūsų praeitis kur nors yra. Jos ieškojimas, jos suradimas -- priklauso tik nuo mūsų. Niekas kitas už mus to darbo neatliks.

J. St.
Venezuela

DIRVOS NOVELĖS KONKURSAS

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės ilgis neribojamas.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiui įteikti data: 1969 metų spalio 1 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slaptyvardžiu. Tas pats slaptyvardis užrašomas ant pridedamo voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus -- neatplėšti.

SĄLYGOS. Laimėjusiam autoriui 300 dolerių premija bus įteikta 1969 m. Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA sudaroma iš trijų asmenų. Ji visai nepriklausomai paprasta balsų dauguma sprendžia, kas premijuotina ir kas rekomenduotina spausdinti. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija tais metais neskiriama ir perkeliama į ateinančius metus.

Mecenatas -- SIMAS KAŠELIONIS.

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published Two Times a Week
every Wednesday and Friday
by American Lithuanian Press Radio Ass'n.
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$13.00. Single copy 15 cents.

Editor Vytautas Gedgaudas.

Business Manager Kazys S. Karpius.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais.
Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00.

ARTĖJANČIO KONGRESO ŽENKLE (2)

AR SEKSIME LEMINGU* KELIU?

Antroji tautinė grupė kuri mums statytina pavyzdžiu, tai žydai. Nuo Jeruzalės griuvimo 70 m. prieš Kr. iki nepriklausomos Izraelio valstybės atstatymo 1948 m. praslinko du tūkstančiai metų. Tačiau ši varžoma, kartais žiauriai engiama ir diskriminuojama tauta išliko savaiminga amžių bėgyje, patvari ir nekintanti savo nesibaigiančiose kelionėse. Romiečių užkariuotojų priespaudoj, ar ispanų trėmimuose (kurių pasekoje mes priglaidėme pabėgėlius), didžiariusių kraštų zonų "išvalymuose" ar nacių persekiojimuose jie patvariai išlaikė savo tautinę dvasią.

Ižengiant Auschwitz stovyklon, ar vykdant Moises Daiano penkių dienų karo žygi, juos vedė tas pats ramus, bet kartu ir nepalaužiamas įsitikinimas, kad jų tikslantmetė kultūra ne kiek neblogesnė už kitas.

Japonų bendruomenei Nisei išsilaikyti Amerikos tautų katile būtų neįmanoma, jei prisitaikintų mūsų organizacijų neprotiškus liberum veto

*) LEMINGAI pelių šeimos graužikai, gyvena Š. Europoje Kološ pusiasaly ir Skandinavijoje, turi paprotį kas 5-20 metų periodais masiniu būdu keliauti į jūrą. Manoma, kad šią jų migraciją sukelia maisto nepritekliai, atsirandąs dėl per didelio jų prisiveisimo. Migracijos metu jų milijonais pasirodo Švedijos ir Norvegijos dirbamuose laukuose, kur jų paprastai nėra. Jie vyksta tiesia linkme nebedami jokių klinčių, perplaukdami upes ir ežerus, bet patraukdami į save plėšriuosius paukščius ir žvėris kurie jų daug išnaikina. Išlikusieji, pasiekę jūrą, puola į vandenį ir plaukia tolyn nuo kranto, kol prigeria. Kai kurie gamtininkai mano, kad tai yra jų instinkto pažadinta savižudybė tikslu sudaryti sąlygas išlikti kitiems (jaunikliams).

ČESLOVAS GEDGAUDAS
Santa Monica, Calif.

ir valdžios perviršijimo metodus. Kaip apibūdinti tą gyvybės kibirkštį, kuri išlaiko tautą net pačiose nepalankiausiose sąlygose?

Biologiniai, kiekvienas esame didesnio gyvybės židinio - šeimos dalimi. Bet šeimos, grupės, bendruomenės sudaro sveikai besivystančiame tautos kūne tik pavienės celes iš kurių susideda visuma. Kai tos celės pradeda savanaudiškai nepaklusti, išsivysto mirtina liga, žinoma vėžio vardu.

O kaip apibūdinti tos tautinės visumos, mūsų Gemalės esmę? A. Voldemaras cituoja prancūzų filosofo Renano aiškinimą:

"Tauta tai siela, tai dvasinis pradas. Du dalykai tą pradą sudaro, -- vienas praeity, kitas dabarty. Tauta kaip ir individas yra išdava ilgos praeities pastangų, pasišventimo ir lojalumo. Prabočių kultas yra aukščiausiai pateisinamas, jie mus padarė tokiomis kokias esame. Didvyriška praeitis, šviesūs senuoliai, garbingi žygiai, štai socialinis kapitalas ant kurio grindžiama tautinė idėja. Turėti garbingą praeitį, turėti nusistatymą, ir toliau ją tęsti dabartyje, štai būtinos sąlygos tautos išlaikymui".

Bet paklauskite, kaip prabyla mūsų bočiai Žiniavaldo lūpomis: "Karalius Margeris (168 m. prieš Kr.) buvo didžiai išmintingas, nuo mažens Sventųjų Žynių visuose dieviškuose moksloose išmokytas. Savo protėvių garbingiausių žygių giesmes liepdavo dainiams išpildyti kara-

liškuose rūmuose ir Žynioje. Tos giesmės kilniais pavyzdžiais įkvėpavo klausytojus, tauriausiai jų pamokymui, o tautos tolimesniai klestėjimui. Tas paprotys buvo daugelį šimtmečių sekamas". Ir ištiesų daugely kitų Kronikos vietų apie toki paprotį minima.

Taigi vienas iš dviejų: arba Renanas savo išvadoje žymiai parafrazavo iš Žiniavaldo, arba prieš mūsų akis turime vieną iš nemirtingų žmonijos kultūros žiedų, jautriai suprastą ir vienodai išaiškintą dviejų lygiai iškilų filosofų, nors jie gyveno pusantro tūkstantio metų laikotarpio atskirti.

Vienas gabiausių vedamųjų rašytojas Ralph de Toledano praeitais metais pateikė galiliausią moderniojo pasaulio, o ypač JAV padėties analizę.

Lemingai, pelių gimnaisčiai garsėja savo keistais ypatybėmis, jog laikas nuo laiko tuos sėslus, ramius gyvulėlius apima kolektyvinis pamišimas. Tuomet jie pradeda savizudišką žygi vieną kryptim. Jiems nebesvarbios jokios kliūtys, nesustoja netgi prieję jūrą, o tiesiog šoka į bangas ir plaukia vis ta pačia kryptim, lyg siekdam tyloje kokio tai aukščiausio lemingų idealo.

Vienu sakiniu suvedant R. de Toledano tezę, šiandieninė demokratija žygiuoja pamišusių lemingų keliu, ir man atrodo, jog tas žygis kiekvieno momentu gali užsibaigti Giltinės menuetu. Individo ir partijų beribės saivalės iškėlimas vyriausių žmonių tikslu paverčia civilinių tei-

sių evangeliją civilinės anarchijos realybe.

Argi mums būtina bėgti paskui lemingus? Argi neturime peresnio patyrimo, savo akimis pamatę, kas dėjosi Europoje? Kaip iš vokiečių anarchijos išsivystė nacizmas, kaip iš prancūzų anarchijos po karo buvo beišsivystęs komunizmas, ir tik idealisto didvyrio dėka tauta buvo išgelbėta.

Gera! gyventi beveik kiekvienoj santvarkoj, jei jos taisyklės sąžiningai vykdomos. Sveicariai, suomiai, urugvajiečiai (iki paskutinių laikų) įrodė, kad demokratija nebūtinai veda pražūtin. Bet visai kitas dalykas kai demokratiniame idealai iškreipti į demokratine orgiją, kurioje visi saistai ir įstatymai turi nusilenkti vieninteliui džiunglių įstatymui, -- asmens auki nei laisvei ir savanaudiškumui.

Grįžtant savo kiemelin reikia pripažinti mūsų didelį polinkį sekti lemingų tako. Šaipomasi iš liberum veto, sugriovusio mūsų valstybę, o apsisukus mūsų dabartinę "bajoriją" nuolat ją vartoja, kai reikia apsaugoti savo organizacijų auksines privilegijas.

Kaip paaiškinti kai kuriems "atsakingiems" (?) mūsų veikėjams, jog jie pirmoje eilėje lietuviai, o paskui tik socialistai, tautininkai, demokratai, ar krikščionys demokratai?

Kaip stuvarkyti partinių ir organizacinių chaosą išugdytą moderniosios bajorijos per daug valdžios pasisavinimo?

Kaip disciplinuoti aukščiausius veiksmus kurie nesusiakaus?

Lietuvių kongreso išvakarėse pravartų padaryti sąžinės apyskaitą... Pirmutinė ir vyriausia klaida, kurią akiai ir užsispyrusiai kartojame, tai nenoras pripažinti padėties, kurioje atsidiūrė-

me, vis bandant gyventi fikcijomis. Pakliuvus diasporon, realios aplinkos pervertinimas turėjo būti atliktas jau prieš 25 metus. Netekusi valstybės ir tėvynės bendruomenė nebegali remtis tais pagrindais, kurie ją saistė nepriklausomam krašte.

Apie mūsų Vyriausią Įstatymą, valstybės konstituciją, labai mažai te užsimenama, o pasiteiravus partijų ir oficialių veiksmų, atsakymui gaudamos tik nustebusios blankios išraiškos.

Jei kam dar idomu priminsiu, jog konstitucijų turėjome net tris: demokratine (1922 m.), tautine (1928 m.), kurią parašė Voldemaras per tris dienas ir smetonine (1938 m.). Po karo Vlikas pasirinko pačią pirmutinę -- 1922 metų, o Diplomatinijos Šefas -- paskutinę. Todėl dar yra viena laisva, jei kas norėtų pasinaudoti.

Bet šiandien apie mūsų Vyriausią Įstatymą beveik nebekalbama, ir su pagrindu! Pats gyvenimas įrodė, jog iš tų trijų, nė vienos konkrečiai neįmanoma pritaikinti, jos buvo skirtos visai kitoms aplinkybėms.

Todėl vienas svarbiausių ir prasmingiausių bei naudingiausių lietuvių kongreso žygių būtų dienotvarkės nustatymo ir darnaus prakalbų atraportavimo, šitos mūsų bendruomenėje aiškiai ir skaudžiai jaučiamos spragos pašalinimas. Reikėtų sudaryti diasporos padėčiai priitaikintą konstitucinį priedą, JAV konstitucijos priedų pavyzdžiu.

Tasai Vyriausias Įstatymas turėtų suvaržyti "modernių bajorų" auksines laisves: organizacijų, parapijų, partijų ir veiksmų saivalę. numatyti aukščiausių veiksmų tarpusavio santykius ir pareigas ir įvesti mūsų veikėjų žodynan šalia skambių vadavimo, lietuviybės iš-

laikymo ir švietimo šūkių, tą vieną svarbiausių mūsų tautiniam išlikimui žodelį, kurio kaiku rie veikėjai atrodo nė girdėt negirdėjo -- paklusti.

Tam dokumentui turėtų būti suteikta besąlyginė pirmenybė prieš visokeriopas chartas, įstatus, nuostatus ir pan. Jis turėtų būti trumpas ir aiškus. Jis turėtų išreikšti mūsų nepalaužiamą nusistatymą broliškai, vieningai siekti tautos tęstinumo išlaikymą išeiivijoj.

Štai keletas tokiam dokumentui tinkančių nuostatų pavyzdžių:

a) Tuč tuojaupaskelbti įsigaliojančią partijų moratoriumą. Negalime sau leisti liuksuso išsižudyti tarpusavy, kai esame apsupti tiek realių priešų.

b) Vienintėlio Vyriausio Organo nustatymus ir visų organizacijų besąlyginis jam pariklavimas. Atsisakantieji tai padaryti būtų automatiškai demaskuoti kaip stovintieji "anoj tvoros pusėj".

c) Svarbiausio diasporos tikslo pripažinimas: išlikti per savo palikuonis.

d) Visų kitų tikslų tam uždaviniui palenkimas.

e) Bajoriškos tradicijos organizacijų ir veikėjų liberum veto ir per daug valdžios pasisavinimo pažabojimas.

f) Santykių su okupuota Lietuva perėmimas iš pavienių asmenų, grupių ir laikraščių Vyriausio Organo išimtinon žinion. Tik jis vienas turėtų spręsti kiekvienu atsitikimu tų santykių reikalingumą ir pavidalą.

Tais keliais pavyzdžiais norėjau tik apibūdinti tokio dokumento dvasią. Svarbiausias jo tikslas turėtų būti savižudiškų išeiivijos peštynių sustabdymas, kurios kyla kai asmeniškai (Nukelta į 5 psl.)

VYT. ALANTAS

ŠVENTARAGIS

Ištrauka iš XIII amž. kronikos

(20)

-- Šėtono vaikai negali būti panašūs į krikščionis, -- pasakė garsiai kitapus skobnio sėdįs vokiečių riteris, grauždamas žąsies kaulą ir žiūrėdamas į prancūzą.

Šventaragis žvilgterėjo į vokiečių, bet nieko neatsakė. Atrodė, kad ir prancūzas nutarė nekreipti dėmesio į vokiečio išsišokimą ir lyg niekur nieko kalbėjo toliau:

-- Į Livoniją atkeliavau pirmą kartą ir dar neturėjau progos susidurti su lietuviams kautynių lauke, tik girdėjau, kad jūs esate narsūs kovotojai. Man pasakojo ordino broliai, kad ypačiai jūsų raitininkai jiems padarą daug žalos.

-- Blusos kartais irgi neduoda žmogui užmigti, -- garsiai nusijuokė Ditliebas fon Rozenkrancas. Aplink sėdį ordino riteriai jam pritarė, nes jiems nepatiko prancūzo pagyros lietuvių jotei. Šventaragis vokiečiui atsakė garsiai, kad visi girdėtų:

-- Jei žmogus nori ramiai miegoti, turi švariai išsimaudyti pirtyje, bet ypačiai jis turi apsišvalyti nuo blusų eidamas į svečius, kad kitų neužkrėstų.

Frontinjakas ir keli kiti netoli sėdį svetimšaliai riteriai savo rėžtu garsiai nusijuokė, o ordino broliai tylėjo. Markgrafas paraudo iš pykčio, ir, rodesi, negali ištraukti iš burnos žąsies kaulo. Frontinjakas atsigręžė į Šventaragį ir potyliai pasakė:

-- Būk su juo atsargesnis: aš jį pažįstu. Vakaruose jis garsėja kaip labai geras kardininkas ir per turnyrus nelabai kas jam prilįgsta. O, be to, jis stiprus kaip bulius.

-- Bet tur būt, jis nebus stipresnis už mūsų girių karalių stumbrą, kurį mes medžiojame ir įveikiame, -- atsakė šypsodamasis Šventaragis.

-- Kas tu toks būsi? -- pagaliau atgavo žadą vokiečiai. -- Jei tu žinotum, kad už vieno stalo sėdi su Saksonijos riteriu markgrafu Ditliebu fon Rozenkrancu, tai gerai apgalvotum kiekvieną savo žodį, prieš išspiaudamas iš savo pagoniškos burnos, o kad ne -- aš pasiūsiu tavo nekrikštytą dūšėlę į pragarą velniams pasismaguriauti.

Visi aplink nutilo. Svetimšaliai riteriai ir ordino broliai smalsiai sužiūro į Šventaragį. Nuobodis puota pasidarė idomi. Pagonis nepagonis, bet visiems buvo aišku, kad markgrafas lietuvių žiauriai įžeidė, kad čia jau nebeužteko žodžių, o turėjo prabilti kardai. Neatitiraukdamas akių nuo vokiečio, Šventaragis atsakė garsiai ir aiškiai, kad suprastų ir silpnai kalbą vokiškai svetimšaliai:

-- Tau irgi bus pravartu žinoti, kad aš esu kunigas Šventaragis, Lietuvos valdovo Mindaugo pasiuntinys, atsiųstas pas ordino magistrą. Patariu tau, jei neturi ko išmintingesnio pasakyti garbingoje riterių draugystėje, palinksminti savo nešvankiu liežuviu asilų draugijai. Jei tu nesiliausi drabstęsis nešvankybėmis, aš būsiu priverstas nudanginti tavę į mūsų požemio dievo Pikulo karalystę, kad jis išlygintų tavo gumbuotą liežuvį.

Markizas ir kiti svetimšaliai riteriai atsiduso lengviau: smūgis vokiečiui buvo gražintas su kaupu. Atrodė, kad Šventaragio žodžiai ir markgrafui bus padarę šokių tokių išpūdį. Nors ir pagoniškas, bet Šventaragio titulas buvo nemenkesnis už jo paties. Be to, jis buvo girdėjęs apie pasiuntinių neliečiomybę, ir galiausiai jo prietaringai ausiai nemaloniai praskambėjo pagoniško dievo vardo paminėjimas. Tačiau susimetęs jis save įtikinėjo, kad plaukė per jūras ne su pagoniais draugysčių varinėti, o kovoti. Jam nusibodo čia dykinėti: jis ko greičiausiai norėjo savo kardą išbandyti pagonims ant galvų. Jei jis tam išdidžiam stabmeldžiui apdraskys ausis, gal greičiau karas prasidės? Pagaliau ar jis nėra galingojo ir turingojo Saksonijos markgrafo

sūnus ir garsus riteris, ar jis neatgabeno magistrui maišą sidabro, ir galiausiai ar jo tėvas nėra geras magistro draugas? Tad ko jam varžytis su tuo pagoniu bernu?

Tuos jo agresyvius samprotavimus nutraukė šauklio balsas. Jis pranešė, kad svečiams esą numatyta visa eilė pramogų ir kad pirmon galvon iš Vokietijos atkeliavęs garsusis minezingeris Bertranas iš Sielbelburgo padainuosiąs savo baladę.

Svečiai aptilo, bet nenurimo. Prie garbės skobnio iš lėto ir išdidžiai vijola nešinas prisiartinio apie 25 metų aukštas, gražus vyras. Ilgi, juodi plaukai jam vilnimis krito ant pečių, o didelės išmintingos akys švietė įkvėpimu. Jis giliai nusilenkė magistrui ir vyskupui, ir kai atsitiesęs oriai užgavo vijolos stygas, menė iškart nutilo.

Giliu, vyrišku gerai valdomu balsu Bertranas improvizavo baladę apie damą, kuri liko savo pilyje ant Reino kranto. Iš aukšto bokšto ji dairosi po šiaurės miškus riterio, kuriam per trunyrą ji ant ietgalio užrišo savo skepetą ir kuris išjojo kautis su pagoniais. Jos piktoji giminaitė raganiškai jai trukdė susitikti su išrinktuju, bet jos meilei negali pastoti kelio jokios kliūtys: ji ištikimai lauks jo grįžtant. Riteris kaunasi su netikėliais, ir jo kardo smūgiai su padvigubinta galia daužo skydus, nes jo širdyje žiba auksinė svajonė, nugalėjus priešą, grįžti į tėvynę ir susilaukti iš kilniosios damos dieviško atpildo. Nugalėdamas priešus, jis nugali visas kliūtis, kurios jam pastoja kelią į kilniosios damos širdį.

Minezingeris stabtelėjo, lyg duodamas laiko jo improvizacijai nugrimsti į klausovų širdis, o lūktelėjęs jis dar skaudžiau užgavo savo vijolos stygas ir užbaigė baladę, pakeltu balsu šaukdamas riterį sunaikinti priešą ir išmeigti savo ietį suparištą damos skepetą toje vietoje, kur ištėkės pagonio kraujas.

Menėje kilo plojimų audra. Bertranas nusilenkė ir grįžo į savo vietą.

(Bus daugiau)

KŪRYBA IR MOKSLAS

DVIEJŲ DAKTARŲ DIALOGAS

(J. GIRNIAUS PASIKALBĖJIMAS SU K. KEBLIU)

Pernykščiame suka-
tuviname PLB Seime
New Yorke iškilmingo
baigmės posėdžio metu
dr. K. Kebliui buvo pa-
tiesias raudonas kili-
mas į tribūną kalbai, ku-
ri būtų ir viršūnė ir ant-
spaudas Seimui. Ne dėl
to kad įprasta bet dėl to
kad ne kitaip ir reikia
užbaigoms, buvo tikėta-
si kalbos geros. Neabe-
jotinai to norėjo Seimo
ruošėjai, ne ko kito lau-
kė ir Seimo atstovai bei
visi, kas tik tuo Seimu
domėjosi.

Nutiko kitaip. Seimo
dauguma vertino dr. Keb-
lio kalbą neigiamai, o
taip pat jos nepagrėvi-
suomenės dauguma, kiek
tai matėsi iš spaudos.
Tokia sėkmė vargu ga-
lėtų būti maloni ir pa-
čiam paskaitininkui,
ypač kai šiame atsitiki-
me tokioj pakilioj tribū-
noj tai buvo dr. Keblio
'debiutas', t.y. ne eili-
nis sąlytis su publika,
o be to, kaip bebūtų, tai
buvo pasirodymas prieš
pasaulio publiką.

Tačiau tokia, saky-
tum, visuotina grūtis
prieš dr. Keblio kalbą
neužbaigė paties reika-
lo. Jau po Seimo, kele-
tą mėnesių atsikvėpus,
dr. J. Girnius vėl grįžo
prie dr. Keblio anos sei-
minės kalbos ir teisin-
damas dr. Kebli sako:
"Dr. K. Keblio paskai-
ta pa(s)itarnavo mūsų
dabartinių rūpesčių iš-
ryškiniui. Nėra ko py-
kintis, kad ji daugiau iš-
reiškė "mažumą". (Ai-
dai, No. 8, 1968)

Ir ne tik tokiu užgiri-
mu užbaigia bet dar ir,
tiesindamas dr. Keblio
galvojimą, jį akina ne-
nutilt. J. Girnius sako:
"Savo ruožtu kviečiu dr.
K. Kebli pergalvot, ar
ne tokian pat nesusipra-
titan krentama, kai kar-
tais (tegu ir mažumas)
pačių kultūrininkų ima-
masi politikuoti".

Dr. Keblys šio kvieti-
mo nenuleido negir-
dom, jis atsiliepė lai-
šku dr. Girniui, patalpin-
tu Aiduose 1969 m. No.
4.

AR SEKSIME...

(Atkelta iš 4 psl.)

ar partinė nauda stato-
ma aukščiau bendrosios
naudos.

Pasižiūrėkim dalkar-
tą į Izraelį. Kodėl išskla-
dytieji, persekiojami
žmonės amžiais išsilai-
kė neiširpdami tarp sve-
timų?

Vienas faktas tą pas-
laptį atskleis geriau ne-
gu ilga disertacija. Ne-
seniai Jeruzalėje pasta-
tyta atrastiesiems Mi-
rusios Jūros Rituiliams
speciali išpuodinga šven-
tykla - muziejus. Bend-
ruomenė, šitaip giliai
gerbianti ir išgyvenanti
savo praeities istoriją,
negali žūti. Ją vienija
ir įkvepia toji aukščia-
sia kultūros jėga: gyvo-
sios tautos dvasia.

ANTANAS DIRŽYS

Taip iškilmingas mo-
nologas Seime virtė dvie-
jų daktarų dialogu mėne-
siniam žurnale 'Aidai'.

Kai du kalbasi viešai,
tai jau jų kalbos nėra
skirtos vien vienas ki-
tam. Ypač šiuo, dviejų
daktarų galvojimų apsi-
mainymo, atveju nesun-
ku pamatyti dviejų užsi-
spyrimą ir norą įkalbė-
ti kitiems savąjį supra-
timą. Tas dialogas be-
veik pilnai skirtas ki-
tiems, juoba abu daktar-
ai pažiūrojo į mūsų vi-
suomenę pagrindiniai su-
taria, o jei kur ir esa-
ma mažo išsiskyrimo,
tai, anot paties K. Keb-
lio, "skirtumas nėra jau
toks didelis".

Kai taip, kai kalbama
kitiems, kai esam įtaigo-
jami, tai atsiranda teisė
atsiliepti, ką čia ir darau,
nujausdamas gerai -- ne-
turėčiau būti išskirtas
iš įtaigojamųjų aplinkos.

Nūn einu prie paties
reikalo branduolio. Juo
yra dr. J. Girniaus sam-
prata apie vykstančią
mūsų visuomenėje kaitą,
kurioje, anot jo paties,
esama naujo reiškinio --
"diferenciacijos naujo-
mis partijomis -- "tauti-
ninkais" ir "valstybi-
ninkais".

Vardus 'tautininkas'
ir 'valstybininkas' jis
deda į kabutes, o tai
reiškia, kad tie vardai
nebėra su senąja savo
prasmė, čia turima gal-
voje ne iki šiol esantie-
ji tautininkai, bet esama
visai naujos apraiškos,
stiprėjančios "visose
mūsų srovėse" tad rei-
kia suprasti, stiprėjan-
čios ir pačiuose tautini-
kuose -- tautininkuose
be kabučių. Dr. Girnius
teigia mūsų visuomenės
savotišką persigrupa-
vimą, einantį per visas
pasaulėžiūras ir parti-
jas, ir čia pat apibūdi-
na naujosios "tautinin-
kus" ir "valstybinin-
kus". Jis sako: "Pir-
miesiems rūpinimasis
tautine gyvybe faktiškai
virsta abejingumu Lie-
tuvos valstybinei nepri-
klausomybei. Priešin-
gai, antriesiems rūpini-
masis laisvės kova
faktiškai virsta abejin-
gumu savo pačių tauti-
nei gyvybei".

Be nieko daugiau, o
išgilinus vien tik į toki-
naują partijų apibūdi-
mą, kyla klausimas ar
galima vadinti "tauti-
nės gyvybės rūpesčiu"
tai, kas gimdo "abejin-
gumą Lietuvos valstybi-
nei nepriklausomybei",
ir atvirkščiai -- ar ga-
lima vadinti "laisvės ko-
va" tai, kas gimdo "abe-
jingumą tautinei gyvy-
bei?"

Jei būtų ištikrųjų taip,
kaip dr. Girnius apibūdi-
na, tai pirmoj eilėj atei-
na mintis, kad tokioje
naujoje apraiškoje t.y.
tariamame visuomenės
persigrupavime nėra nei
"rūpesčio tautinei gyvy-

be", né "laisvės kovos
dėl valstybinės nepri-
klausomybės". Tai būtų
daugiau panašu į visuo-
menės pasimetimą, ar
stačiai į sąmonės buku-
mą, kurio galėtume pri-
lygti primityviausiai vi-
suomenei, ar tautai. Tai
būtų baisesnė padėtis
mums šiame gyvenime,
nei pragaras aname ana-
pilio gyvenime.

Laimė, kad dr. Gir-
nius naujų partijų api-
būdinimus grindžia tik-
rovės faktais. Jis mini
dr. V. Kavolį, besisau-
kiantį į visų srovių re-
vizionistus sukilt prieš
ortodoksus, o taip pat
išsižiūri į dr. T. Remei-
kį, sakiusį Jaunimo kon-
grese: "tokioje padėty-
je valstybingumo sieki-
mas pasidaro antraeilis
ir tautinės egzistencijos
užtikrinimas ima prio-
ritetą tiek krašte esan-
čių, tiek už jo ribų lie-
tuvų politinėje veik-
loje".

Pagal dr. Girnių, tie-
du daktarai būtų naujieji
"tautininkai", gal, net va-
dai...

Tačiau iš tų duomenų
apie Kavolį ir Remeikį
nieku būdu negalima da-
ryti išvados, kad jie yra
abejingi Lietuvos valsty-
binei nepriklausomybei.
Tai aš sakau ne tam,
kad juos ginti bet tam,
ir tai svarbiai vien tam,
kad iš tų -- vieno ape-
liacijos, kito reveliaci-
jos -- negalima jiems
priklausti, kad jie jau abejin-
gi Lietuvos valstybinei
nepriklausomybei, kad
jie suskaldo patriotizmą
ir vykdo tai, ką dr. Gir-
nius vadina net absurdu.

Dar linksmiau pasida-
ro, kai dr. Girnius pri-
skiria naujiems "valsty-
bininkams" dr. B. Jonai-
tį vien dėl to, kad jis
pasilė nuo "antiveiks-
ninės" publikos atsiri-
bot tokiu Dirvoj tilpusiu
posakiu: "jokia vienybė
su tokia publika neįmano-
ma ir nereikalinga".

Jei iš to būtų išveda-
mas dr. Jonaičio -- kaip
tik kultūrininko perdėm!
-- jo abejingumas tauti-
nei gyvybei, tai tada rei-
kia nuosirdžiai pasi-
džiaugt, kad esam išgel-
bėti nuo liūdnei svačio-
jamos sampratos apie ta-
riamą mūsų visuomenės
persigrupavimą į ne-
lauktai dvi naujas par-
tijas.

Dr. Girnius, dėdama-
sis pastabesniu negu ki-
ti, pirmasis pakalbėjo
apie tai, kas dedasi mū-
sų visuomenėje, anot jo,
"nejučiomis", t.y. dary-
mąsi nejučiomis dviejų
partijų. Visuomeniniai
ne gyvenime būna daž-
nai, kad vienur ar kitur
esama daugumai nejun-
tamų dalykų, apraiškų,
tačiau daug tokių apraiš-
kų kaip nejučiomis atsi-
randa, taip nejučiomis
dingsta. Ypač tokios pa-
sėkmės geros, jei tai at-
sitinka su nepageidauja-
momis, blogomis apraiš-
komis, apie kurias pa-
prastai ir neskubama kal-

bėt. Tačiau dr. Girnius
apie tariamai dvi naujai
susidarančias partijas
pradėjo kalbėti anksty-
bai, prieš dvejus metus,
kai tada niekas tam ne-
patikėjo ir tai praėjo be
visuomenės dėmesio. Da-
bar iš jo dialogo su dr.
Kebliu pasirodo, kad jis
tas nejučiomis besida-
rančias partijas laiko
ekstremistinėm, nelem-
tomis mūsų visuomenei,
bet tuo pačiu metu jis
yra pirmasis, kuris nau-
jom partijom (jo paties
tvirtinimu, dar ir nesu-
siorganizavusiom) duoda
vardus, kone pasirū-
pina jų ideologiniais dės-
niais ir stengiasi nė dar
nesančioms naujagi-
mėms duoti išorinį pavi-
dalą, matų jų frontus.

Tame dr. Girniaus
rūpestyje atėjo pagelbon
dr. Keblys, kuris, jau
ataudęs savo vyresniojo
kolegos metmenis sa-
vais siūlais, prabilo apie
naujas partijas net iš
PLB Seimo tribūnos. Jis
nepakeitė nė naujųjų ne-
gimusių partijų vardų.
Lygiai taip pat kaip ir
dr. Girnius, jis pavadi-
no būsimasias partijas
-- "tautininkais" ir
"valstybininkais". Abie-
jų daktarų bendradarbia-
vimas kūrime naujo vi-
suomeninio gyvenimo te-
oretinio pavidalo labai
aiškus, nes dr. Keblys
net dėkoja dr. Girniui
"už paskolintus termi-
nus".

Ką čia galima matyti?
-- Pirmiausia, matau
dr. Girniaus puolimą pra-
našytėn apie ateinančias
dvi naujas partijas. Vė-
liau -- jo praregėjimą,
kad tos partijos yra ne-
lemtos mūsų visuome-
nei. O jau po to -- jo
pasijutimą pašaukime,
jo paties žodžiais ta-
riant "ispėti prieš šių
naujųjų partijų nelemti".

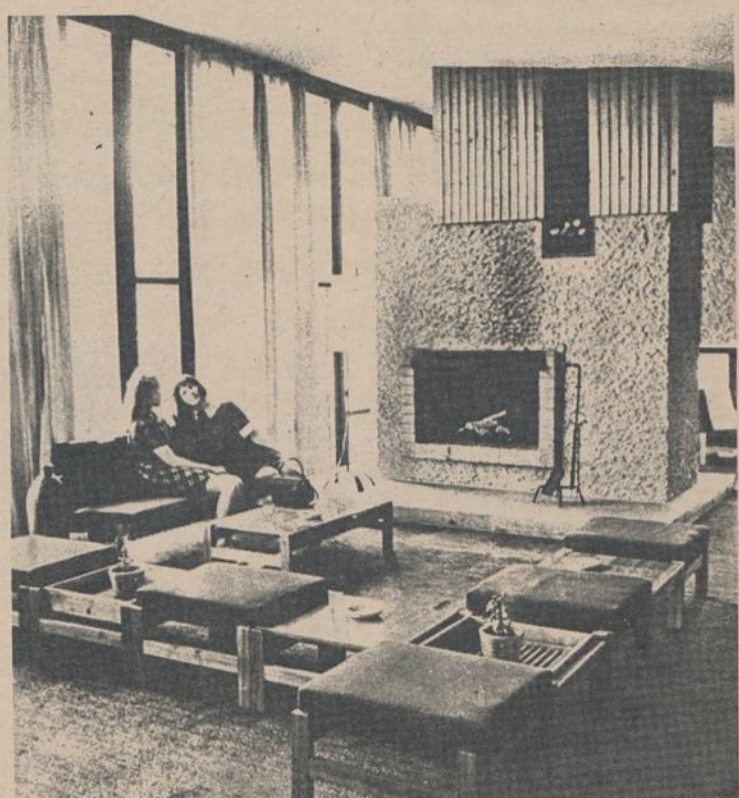
Kai kalbama apie tik-
tariamai būsimą daly-
ką kaip esamą, ar gi tai
nėra nėra nonsensas? --
Ir kai ispėjama prieš kaž-
ką nejučiomis ateinan-
tį visuomenėn, aiškiai
negiamą ir tuo pačiu me-
tu pasistengiamą tai nei-
giamybei duoti vardą,
duoti klisę, -- ar gi tai
nėra vidinis prieštaravi-
mas pastangose, ar rū-
pestyje tos neigiamybės
išvengti?

Dr. J. Girniaus sūkur-
toji samprata apie mūsų
visuomenės kaitą -- tai
tikras nesąmonės kamu-
lys. Tą rodo kad ir toks
mažas kalbinis dalykė-
lis, kai jis ispėja
"prieš šių naujųjų par-
tijų nelemti" (m.
pbr.).

Jei lemtis yra tai, kas
turi būtinai įvykti, tai ne-
lemtis yra tai kas ne-
įvyks. Tad kam reikia
ispėjimo prieš tai, kone-
bus?

Į dr. Girniaus visuome-
nės kaitos reikalą keltą
jau 1967 m. žurnale "I
Laisvę" nebuvo atgarsio
"dėl to, kad niekas nelai-
kė tikrovę skelbiamų
ateinančių dviejų naujų
partijų. Ir dr. K. Keblys
su kalba PLB Seime apie
tokias pat naujasias par-
tijas pakliuvo keblion pa-
dėtin tik jau ne dėl to,

(Nukelta į 6 psl.)

Kompozitorių sąjungos rūmų Vilniuje vidus. Projekto autorius V. Čekanauskas.

AR YRA INTERJERO MOKYKLA LIETUVOJE?

Jei, anot žmonių
pasakų, net ir pelėdai
savi vaikai gražūs, tai
nenuostabu, kad jau-
niems lietuviams archi-
tektams, inžinieriams,
technikams, dailinin-
kams, chirurgams ar ki-
tiems Lietuvoje atlikti
savi, ypač bent kiek ge-
riau nusisekė darbai at-
rodo tiesiog nuostabūs.
Jie apie tuos darbus kal-
ba, bei laikraščiuose ra-
šo, entuziastingai jais ge-
rėsi, džiaugiasi, tad vie-
tomis nei nepasijunta ką
pertempę ir daugiau nei
priklauto išgyrę... Iš to-
lo teigiantiesiems arte-
paskaitantiems apie įvai-
rius lietuvių kūrybos bei
sugebėjimų pranašumus
Lietuvoj, nelengva susi-
vaikyti, iki kiek siekia
malonūs faktai ir kur
prasideda lengvatikiški
"apsisukusių galvų" pa-
sigėrėjimai savimi.

Viena iš sričių, kurioj
lietuviai architektai ir
dailininkai Lietuvoj esą
tiesiog nuostabiai pasi-
žymėję ir visus svetim-
šalius, o ypač rusus tie-
siu pritrenkę savo pra-
našumu, buvo nurodoma
-- interjerai, tai yra pa-
statų bei patalpų vidaus
išplanavimai, įrengi-
mai bei išpuošimai. Gan-
das apie tai netrunka pa-
plisti ir tarp svetur gy-
venančių lietuvių, kurie
mielai juo savo tarpe da-
linasi, ir kurie, juo pa-
siremdami, irgi gėrėsi,
kad ir nematyto, bet
įtikėtomis grožybėmis.
Žinia bei tikėjimas, kad
lietuviai, net ir valdomų-
jų padėtyje būdami, tuo
ar kitu pralenkia valdan-
čiuosius, yra maloni pa-
guoda.

Iškyla, žinoma, ir
skeptiškas klausimas:
ar tai, kas geriau negu
ruso padaryta, būtinai
yra labai gera, ar gal
dar tik vidutiniška? Ar
kartais mūsiškiai Lie-
tuvoj, savo darbus lygin-
dami tik beveik vien su
rusų darbais ir beveik
neturėdami progų pasi-
lygti su niekuo kitu, ne-
apsigauna ir ar ne įgyja
nepagrįstai perdėto bei
klaidinančio pasitikėji-
mo savim? Vienas kitas

žinovas iš užsienių yra
turėję progos pamatyti
natūroje ir tuos išgirtuo-
sius interjerus Lietuvo-
je. Įspūdis esąs toks,
kad kaip tik tikrai labai
geri, bet daug kitų tik
"taip sau". Kuo tikėti?

Daug šviesos į tą tik-
rą ar vietomis ir perdė-
tai išgarsintų iškilumų
klausimą įneša A. Patai-
šiaus rašinys "Ar yra lie-
tuviška interjero mo-
kykla?", ŠVYTURY, 1969
m. Nr. 11. Ten rašoma:

"Po pirmųjų bandymų
modernizuoti architektū-
rą visi sušneko apie lie-
tuviško interjero ste-
buklą, žmonės ėmė plū-
sti į kiekvieną naują
įrengtą kavinę ne kavos
išgerti, o interjero pa-
žiūrėti... Restoranų ir
kavinių salės, senų ir
naujų pastatų vestibū-
liai, holai ir svetainės
keitė savo veidą. Inter-
jeras mums tapo kone
tas pat, kaip Ispanijoj
korida: kiekvienas "nu-
smeigtas" senas inter-
jeras -- tai architekto
matadoro laimėjimas,
nauja lauro šakelė lie-
tuviško interjero šlovės
vainike. Ta šlovė paskli-
do plačiai, bet pasirodė
besanti nepatvari. Jau se-
nokai prigeso susižavė-
jimas: Vilniuje jau nebe
rengiami visasąjungini-
niai seminarai interje-
ro klausimais... Kas gi
nutiko moderniajai lie-
tuviško interjero mokyk-
lai? Nieko. Tiesiog to-
kios mokyklos išvis dar
nėra. Reikia skirti mo-
kyklą, besiremiančią aiš-
kia, teoriškai pagrįsta
konceptija, nuostichiš-
kai užplūdusios mados...
Taip jau susiklostė, kad
Tarybų Sąjungoje nauja-
sis stilius bene anksčiau-
siai buvo pripažintas Lie-
tuvoje. Mūsų architektų
darbai tapo pavyzdžiu,
iš jų mokėsi kiti. Toks
prestizas, žinoma, bu-
vo pelnytas ir malonus,
bet ir atnešė žalos: jis
užslopino mūsų savikri-
tišką pažiūrą. Apskritai
mes dažnai per daug
reikšmės teikiame pagy-
rimams iš šalies ir pasi-
metame, jeigu mūsų kas
(Nukelta į 6 psl.)

DVIEJŲ DAKTARŲ DIALOGAS...

(Atkelta iš 5 ps.)

kad jis kalbėjo kontra-versiniu klausimu. Seimui reikėjo nesvaičiojimo apie partijas, kurių nėra, o i tikrovę atremtos kalbos su negeroves gydančiais naujais pasiūlymais ir naujom teigiamom našiam darbui gairėm. Geras, brandus kalbėtojas galėtų duoti ir gerą dvasinį priedą -- sustiprinimui ryžto darbe ir vilties siekimuose. Seimui reikėjo to.

Viename dalyke sutinku su dr. Girnium: "nėra ko pyktintis, kad ji (t.y. dr. Keblio paskaita) daugiau išreiškė mažumą".

Taip. Dėl dr. Keblio kalbos tikrai nereikiapykintis. Ji reikia užjausti, kad jis pakibo ant dr. Girniaus įtaigojamų terminų -- tautiškumo ir valstybingumo -- o nuo to ir ant naujųjų "tautinių" ir "valstybininkų". Čia ji pasirodo nuostabiai ir geras, kai jis dėkoja savo vyresniam kolegai už paskolinimą tokių terminų, kurie ji kaip tik įklampino. Tokį žmogų reikia užjausti!

Dr. Keblys sako: "... greitomis neradau tikslesnių terminų mūsų naujiems visuomenės požiūriams apibūdinti, buvau priverstas Jus plagijuoti". Taip jis rašo laiške dr. Girniui.

Tuo tarpu turiu prieš save gražią knygą iš-

leistą 1968 m. Lietuvių Literatūra Svetur, kurioje matau Kęstučio Keblio 128 puslapių darbą, aprašantį lietuvių romaną išeivijoje. Ten pat jis mini Vinco Krėvės "Dangaus ir žemės sūnus". Ir apie šį monumentalų veikalą, tarpe kitų dalykų, K. Keblys sako štai, ką:

"Krėvė meta gilesnį žvilgsnį ne tik į išvirsinę visuomenę, bet ir minties pasaulį, į gyvenimo apraiškų prasminumą. Užtat daugelis problemų prašoka vaizduojamojo laikmečio ribotumą ir tampa ne tik praeities, bet ir mūsų dienų žmogaus rūpesčiu bei visuomenės klaidų taikliu komentaru".

Akivaizdoj šito, man kyla klausimas -- kaip galėjo atsitikti dr. K. Kebliui tokia nelementalis užmiršt 'dangaus ir žemės sūnų' mintis? -- O gi tai būtų kaip tik daug tikslesni vardai, nusakantieji ir mūsų visuomenės matomas apraishkas.

Jei mes dalintume visuomenę į dangaus ir žemės sūnus, tas dalinimas nebūtų niekam užgaulus. Čia nebūtų žalojami seni įsistiprinusiom prasmėm mūsų kalbos terminai, nebūtų reikalo daryti naujos semantikos iš gerų, nusistovėjusių visuomenės grupių vardų. Toks dalinimas mūsų visuomenės atitiktų ir tikrovei.

Dr. J. Girnius, kaip amžiumi vyresnysis sen draugis, dr. K. Kebli apibūdina taip: "Kaip blaiviai kritiškas žmogus, jis nelinkęs skubiai viskuo patikėti, kur kas skleidžiama".

Tai yra gera žmogaus savybė. Tik gaila, kad su šitokia būdo sąvybe dr. Keblys padarė išimtį dr. Girniaus atžvilgiu. Jis patikėjo dr. Girniui greitomis, šio mintį, terminus ir vardus nuplagijavo, tad ir su savo kalba Seime susilaukė nedžiuginančių pasekmių. To neužglostys nė dr. Girniaus tvirtinimas, būk "Dr. K. Keblio paskaita pa(sitarnavo mūsų dabartinių rūpesčių išryškinimui.

Rūpesčiai kaip buvo, taip ir tebėra tokie patys ir nonsensais jų niekas neišryškina. Tačiau tikra yra tai, kad dr. K. Kebliui su paskaita Seime yra geras tikrovės patyrimas, kurio nereikia jam pačiam imti giliai širdin, tačiau reikia ir neužmiršti.

AR YRA

INTERJERO...

(Atkelta iš 5 psl.)

nesupranta. Tai irgi rodo, kad remiamės ne labai aiškiais principais".

"... Dabar i savo darbus žiūrime blaivesne akim ir labiau sugebame skirti gera nuo blogo... Kalbėdami be nuolaidų, turime pripažinti, kad mūsų interjeras po savo didžiojo šuolio per dešimtmetį kokybiškai nepaaugo. Kodėl? Peršasi išvada, kad mes vis dar nesupratome aiškiai, kas sudaro interjero esmę..." (ELTA)

M A L E

WANTED AT ONCE

1ST CLASS SKILLED
SHEET METAL
FINISHERS

Processing company needs qualified FULL and PART TIME men to work on automotive sheet metal repairs. \$3.91 per hour, plus full company benefits.

Export Processing Co.

Apply 19925 Hoover Rd. or call Mr. Guilbault, (313) 371-6400. (68-74)

ELECTRICIANS
MUST BE EXPERIENCED
APPLY EMPLOYMENT OFFICE
965 CLAIRPOINTE
CHRYSLER JEFFERSON PLANT
DETROIT, MICH.

CHRYSLER
CORPORATION

An Equal Opportunity Employer

(67-69)

JOURNEYMEN
INDUSTRIAL ELECTRICIANS
TOOL AND DIE MAKERS
MILLWRIGHTS
MACHINISTS

1ST & 2ND SHIFT

STEADY WORK

EXCELLENT WORKING CONDITIONS
MANY FRINGE BENEFITS

BINGHAM STAMPING CO.

5511 TELEGRAPH RD.
TOLEDO, OHIO 43612

An Equal Opportunity Employer

(67-71)

MOLDING FOREMAN

Experienced
in sand and squeezer work.

Bronze Jobbing Foundry

Immediate Opening.

Call

313 — 961-0934

(66-68)

PIGIAUSIAS BŪDAS APSILANKYTI SAVO SENOJE TĖVYNĖJE

Jeigu turite draugus ar gimines Europoje, ar nemalonu būtų nustebinti juos savo apsilankymu? Tik priekit prie savo telefono ir netrukus ilgai galėsit kalbėti su saviškiais ten tėvynėje.

Savaitinės kainos asmeniui — su — asmeniu už tris minutes laiko bent kurioje dalyje Europos yra tik \$16 (plus Federal Tax). Ir numazintos kainos pritaikinta pasikalbėjimams daugelyje kraštų tam tikromis valandomis naktį ir sekmadieniais. Operatorė suteiks jums smulkesnius paaiškinimus.

Pasikalbėti su užsieniais yra lengva, tik pasukit "OPERATOR" numerį ir ji viską kitą jums atliks. Turėkit malonų vizitą su saviškiais jūsų tėvynėje.

Ohio Bell

foto
V. MAŽELIS

Tel. HY 7-4677

- vestuvės: SPALVOTA ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus)
- portretūra
- meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai

422 MENAHAN St. — Ridgewood, N. Y. 11237

American Aviation Corporation

This progressive aircraft company is offering challenging and rewarding opportunities to qualified applicants, in the following categories:

JOURNEYMEN

OR

1ST CLAS SKILLED
TOOL MAKERS

MACHINISTS

GENERAL FACTORY LABOR

Must be able to set up work from Blue Prints & Close Tolerances.

1ST & 2ND SHIFT

The above are all expansion openings. Now is the time to joint a rapidly growing, general aviation corporation. Excellent employe benefits and wages.

Apply call or write

American Aviation Corporation

318 Bishop Rd.

Cleveland, Ohio 44143

(216) 449-2200

"An Equal Opportunity Employer"

(68-69)

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYs MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600

REpublic 7-8601

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYs MODERNIOS KOPLYCIOS

We Offer To Savers

SAVINGS CERTIFICATE

5 1/4%

6 or 12
MONTH
\$10,000
or MORE

Savings certificates issued for six months or one year—in minimum amounts of \$10,000.00, and thereafter in multiples of \$1,000.00. Earnings are paid at maturity.

4 3/4%

per annum

Passbook Savings
Accounts

Paid Quarterly

Computed and Paid

as of:

Mar. 31 — June 30

Sept. 30 — Dec. 31

Savings certificates issued for six months or one year—in minimum amounts of \$5,000.00, and thereafter in multiples of \$500.00. Earnings are paid at maturity.

Mutual
Federal
Savings

PETER KAZANAUSKAS, PRESIDENT

AND LOAN ASSOCIATION
2212 W. CERMAK RD.
Chicago, Ill. 60608
Vlrginia 7-7747

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIK

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

1969 M. RUGSĖJO 27 D. DAINUOJANTI ŽYMANŲ ŠEIMA KONCERTUOS CLEVELANDE DIRVOS RENGIAMAME VAKARE

VAKARAS ĮVYKS ŠV. JURGIO PARAPIJOS SALĖJE.

PO KONCERTO ŠOKIAI, GROJANT GERAM ORKESTRUI.

VEIKS TURTINGAS BUFETAS.

• Darbo dienos šventė, rugsėjo 1 d. pašto įstaiga bus uždaryta ir laišškai nebus išnešiojami. Tik special delivery siuntos bus pristatomos į namus.

• Henrikas Macijauskas, Dirvos linotipininkas, ir ponis išskrido trim savaitėm į Europą, Olandiją ir Vakarų Vokietiją. Ilgiau žada buvoti Vakarų Vokietijoje. Ketina aplankyti ir Skandinavijos kraštus — Daniją, Norvegiją ir švediją.

• Aldona ir Antanas Motuzai, gyv. Chicagoje, šiuo metu vieši Clevelande, apsiėję pas A. ir J. Šiaučiusus.

• Lithuanian Village bendrovės naujais direktoriais išrinkti: J. Švarcas, Z. Dučmanas, dr. Ed. Lenkauskas ir L. Staškūnas.

• Albertas Meilus paskirtas vyriausiu chemiku (Technical Director) susijungusios Warren Refining and Chemical Co. su Parr Co.

A. Meilus prieš keletą metų gavo magistro laipsnį iš fizikos chemijos Case Western Reserve Universitete. Be to, jis yra baigęs Toronto ir Stuttgarto universitetus. Amerikiečių inžinierių tarpe žinomas kaip išvystytojas Plastilube Moly Nr. 3, kuris vartojamas aviacijos srityje.

Paskutiniu laiku, paskirus jį Pilėnų tunto turtininku, daug dirba su skautais.

• Raudonasis Kryžius Clevelande, pagelbėti nukentėjusiems nuo viesulo "Camille", užsibrėžė surinkti 94,000 dolerių. Visame krašte norima surinkti 6 milijonus.

Dirvos skaitytojai kviečiami prisidėti nors ir kuklia auka pagelbėti likusiems be pastogės Mississippi ir Louisiana valstijų gyventojams. Aukos siųsti: Red Cross Hurricane Relief, 1227 Prospect Ave., Cleveland, Ohio 44115.

Jauniausieji Žymantų šeimos dainininkai Aldona ir Jonukas išpildant duetą "O kur buvai, dieduk mano". Dainuojančios Žymantų šeimos koncertas pirmą kartą Clevelande įvyks rugsėjo 27 d. Šv. Jurgio parapijos salėje, Rengia Dirva.

NERINGOS IR PILĖNŲ VASAROS STOVYKLA WASAGOJE

"Neatsimenu kada man teko stovyklauti su tokiu puikiu skautišku jaunimu kaip šiais metais", — pareiškė viena vadovių, atsišveikinant po vienos savaitės stovyklavimo Tėvų Pranciškonų stovyklavietėje. Per tą savaitę tiek daug smagių valandų praleista, tiek įvairių pergyvenimų patirta, kad sesės ir broliai su skaudančia širdimi grįžo atgal į Clevelandą. Tėvams Pranciškonams, ypač gaili Tėvui Pauliui Baltakiui, OFM, visų skaučių ir skautų priklauso širdinga padėka už leidimą pasinaudoti stovyklavietė, kurioje visų skautiška dvasia nepaprastai sustiprėjo.

Ilgai stovyklautojai primins skautų vyčių kandidatų iškylą, kuri užtruko beveik dvi dienas, viso suvaikščiota 45 mylios. Sesės tur būt niekad nepamirš savo iškylas į Mėlynuosius kalnus ir lietuvių nakties metu ir kaip šlapia buvo miegoti. Be to, visi stovyklautojai aplankė Midlando Martyrs Shrine ir St. Maries kaime-

lį, kur maždaug prieš 300 metų Tėvai Jėzuitai atvežė vakarų civilizaciją ir buvo nedraugiškų indėnų mirtinai nukankinti.

Stovyklos kapelionas, Tėvas Rafaelis Šakalys, OFM, pravedė labai įdomius psichologinius su skautais vyčių kandidatais ir vyr. skautėmis apie šių dienų moralę ir naujus principus. Nuo ryto iki vakaro visi buvo užimti: mokėsi, sportavo ir turėjo laiko pasimaudyti puikiame Huron ežere. Vakaraus prie liepsnojančio laužo skambėjo dainos ir visi turėjo progos parodyti savo talentus kaip

artistai. Stovyklos Aidų radijo valandėlė, kurią pravedė Rūta Mekešaitė, Aldona Kavaliūnaitė, Arūnas Čiurberkis ir Romas Vasiliauskas, kas dieną informuodavo ne tik kas yra ir bus stovykloje, bet ir taip pat ir apie sesių ir brolių ateities planus.

Stovyklos šeimininkės p. p. Kazlauskienė, Maineliūnė, Nagevičienė ir Urbonavičienė skaniai ir sočiai maitino 82 stovyklautojus keturius kartus į dieną.

Neringos ir Pilėnų stovyklų didieji vadovai: sesės Aldona Grinienė, Nijolė Kersnauskaitė, Giedrė Kijauskienė, Amanda Muliolienė, Marija Puškorienė ir broliai Eugenijus Jakulis, Albertas Meilus ir Vytautas A. Staškus didesnę dalį savo pareigų perleido jaunesniesiems, kurie įrodė, kad jie gali, jeigu jais pasitikima, labai gerai atlikti savo pareigas. Sesė Eglė Giedraitytė savo pareigas kaip Neringos stovyklos komendantė, atliko tikrai puikiai. Dalia Nasvytytė, vyr. skaučių vadovė, buvo nepakeičiama s. Amandos Muliolienės talkininkė. Ypač gerai pasirodė L. K. Mindaugo draugovė su savo draugininku Kastyčiu Giedraičiu, kuris dar ėjo ir Pilėnų stovyklos komendanto pareigas. Didysis stovyklos laužas, kuris įvyko rugp. 9 d., sutraukė virš šimto svečių iš Toronto ir taip pat keletą šeimų iš Clevelando.

Sekmadienį, rugp. 10 d., stovykla buvo oficialiai uždaryta. Dalis Pilėnų brolių tuoj po pietų atsisveikino, nes turėjo grįžti į namus, sesės ir likusieji Pilėnai pirmadienį rytą atsisveikino su Tėvu Rafaeliu, tikėdamiesi, kad sekančiais metais vėl galės grįžti į puikiąją Wasagą.

• Paskutinė gegužinė įvyks rugsėjo 14 d., 1 v. p. p. Vlodo Dauto sodyboje. Rengia ALT S-gos Clevelando skyrius. Visi lietuviai maloniai kviečiami dalyvauti.

KVIEČIA Į LAUŽĄ

Neringos tunto vyr. skautės ir Pilėnų tunto skautai vyčiai kandidatai kviečia visus Clevelando lietuvius šį penktadienį, rugpjūčio 29 d. prie skautiško laužo, kur bus pakartota programa, išpildyta šios vasaros stovyklos užbaigimo laužo metu. Pradžią 8 val. vakaro. Vietą: p.p. Kijauskų ūkyje. Važiuoti Lakeland Freeway iki Road 20, tuo keliu važiuoti iki McMacken Rd. (Gulf Gas Station ant kampo), sukti į kairę ir privažiavus trečią namą, sukti į dešinę ir važiuoti kol pamatysit seses ir brolius ruošiančius laužui.

HELP

FACTORY HELP — FEMALE

General light assembly work. Will train. Apply in person.

Viking Caulking Gun Co.
4518 Lakeside Ave.

HOUSES FOR SALE

21,900

New 3 bedroom ranch with 1½ baths built-in oven—range & disposal, full basement on a 50x150 ft. lot. Good location off Lake Shore Blvd. Near Shore-gate shopping—churches & schools.

18,900

New 3 bedroom ranch with large utility room off Willowick drive with 1½ bath close to shopping & schools.

10,500

Approx. ½ acre industrial lot zoned for heavy industry in Eastlake close to Rte. 91 & the Lakeland freeway.

24,900

New 3 bedroom split level off Lake Shore Blvd. on a 50x200 ft. lot. 1½ baths, family room.

VINE REALTY INC.

Corner Rte. 91 & Vine St.
Eastlake, Ohio
942-4440

(68-69)

Gera proga šiuo metu yra sutaupyti ant Jūsų mokamų namų (Homeowners) bei automobilių premijų. Dėl informacijų skambinkite V. Giedraičiui tel. 944-6835.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gaukite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

ELECTRIC MOTOR REPAIR SHOP

Variety of Jobs Available
WINDERS, SINGLE PHASE
WINDERS, 3 PHASE
MECHANICAL REPAIRMAN
COIL WINDER

We are interested in men who have a mechanical or electrical background. We are willing to train.

The Elliott Electric Co.

2186 West 25th
Interview 9 to 11 and 1 to 3 P.M.
Cleveland, Ohio

(65-68)

WANTED 1ST CLASS

STEEL RULE DIE MAN

Die cutting manufacturing needs a man to make close tolerance intricate steel rule gasket dies. Experience required. This is a challenging job with a growth company. Good wages and relocation cost for the right man. Ideal location in southwestern Ohio town.

INDUSTRY PRODUCTS CO.

Piqua, Ohio
513 — 778-0585

(62-71)

AUTODYNAMICS
CORPORATION
OF AMERICA

NEEDS

ENGINEERING
ILLUSTRATORS

Layout, Process & Trace

INDUSTRIAL
DESIGNERS

Design, Style & Follow-Up

PRODUCT
DESIGNERS

With Body Surface exp.

Paid Holidays, vacations,
hospitalization, life insurance.

29380 Stephenson
between 12 and 13 Mile

MADISON HEIGHTS

566-6380

TO: RED CROSS HURRICANE RELIEF
1227 PROSPECT AVE.
CLEVELAND, OHIO 44115

ENCLOSED IS MY \$
CONTRIBUTION FOR HURRICANE
CAMILLE DISASTER VICTIMS.

NAME

ADDRESS

Naturally
**SUPERIOR
SAVINGS**

Main Office: SINCE 1909
798 EAST 185th STREET
6712 SUPERIOR AVENUE
13515 EUCLID AVENUE

HOME and
REMODELING
LOANS
.....
INSURED SAVINGS

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai.
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Dalyvaukim demonstracijoje prie JT

Šiomet sukanka 30 metų nuo klastingojo MOLOTOVO-RIBBENTROPO pakto, kurio pasėkoje Lietuva, Latvija ir Estija neteko savo nepriklausomybių ir šandien dar kenčia po raudonojo tiro padu.

Ryšium su ta sukaktim, pabaltiečių organizacija BATUN, daranti žygius iškelti Pabaltijo kraštų nepriklausomybės klausimą Jungtinėse Tautose, šaukia protesto demonstraciją — pabaltiečių manifestaciją, šeštadienį, rugsėjo 20 d. nuo 2 iki 5 val. po pietų prie Jungtinių Tautų New Yorko būstinės Dag Hammarskjöld Plaza aikštėje.

Ši demonstracija įvyksta kaip tik naujosios JT sesijos atidavimo metu, kada bus suvažiavusios viso pasaulio kraštų galvos. Bus proga parodyti pasauliui, kad pabaltiečiai yra dar gyvi ir trokšta savo kraštams laisvės ir nepriklausomybės.

Kiekvieno lietuvio pareiga — nepamiršti tos dienos ir kuo gausiau dalyvauti šioje protesto demonstracijoje-manifestacijoje.

Visos lietuvių organizacijos kviečiamos dalyvauti su vėliavom ir plakatais.

Dėl smulkesnių informacijų kreipkitės į United Baltic Appeal, 2789 Schurz Avenue, Bronx, N. Y. 10465, telef. (212) 828-2237.

MOKYTOJAI DAINAVOJE

Rugpiučio 19 ir 20 dienomis mokytojai tęsė savo studijas.

Paminėtina du dalykai: jaunimo simpoziumas "Kas ir kaip padėjo mums išaugti sąmoningais lietuviais" ir "Beskyrės sistemos" seminaras.

Jaunimo simpoziume išryškėjo, kad lituanistinė mokykla ir pirmutiniai

veiksniai yra šeima, draugai, lituanistinė mokykla ir organizacijos. Lietuviškas sąmoningumas turi ateiti natūraliai, bet ne prievartos būdu. Didžiausias priešas lietuviškumo yra dideli nuotoliai ir tėvų abojumas. Tie jaunuoliai, kurie gyvena arti mokyklų, organizacijų nemato jokių sunkumų pasilikti lietuviškoje aplinkoje.

Beskyrės sistemos seminaras, kaip buvo laukta, susilaukė nemažai dėmesio. Diskusijose iškilo visa eilė teigiamų ir neigiamų ypatybių. Ši sistema yra labai atsargiai priimama pačių amerikiečių. Mūsų lietuviškoms mokykloms būtų galima kai ką panaudoti.

Be šių dviejų paskaitų, St. Barzdukas referavo "LB lituanistinių mokyklų tautinio ugdymo programoje". Ši tema bus tęsiama vėliau. Studijų dienų dalyviams buvo pristatytas praeitais metais pasirodęs G. Česienės II skyriaus vadovėlis "Rūtelė". J. Juknevičienė supažindino mokytojus su vaizdinėmis priemonėmis prieš mokyklinio vaiko auklėjimui.

Vakarašiais laisvosios tribūnos metu nagrinėjama įvairūs klausimai, kurie nėra įtraukti į studijų savaitės programą. Jaunimas prie laužo pasilinksmina. (pj)

• **Lietuvio raketų pradininkas** — itališko ELTA-PRESS rugpiučio mėn. biuletenio vedamoji tema. Pirmo puslapio iliustracijose ir pirmojo žinioje parodytas ir aprašytas Lietuvos bajoro Kazimiero Semenavičiaus mokslinis veikalas "Didysis artilerijos menas", išleistas Amsterdamo, 1650 metais, lotynų kalba (vėliau išverstas į daugelį kitų kalbų). Ten yra išdėstyti ir raketų veikimo pagrindiniai dėsniai, praktikoje iki šio šimtmečio nepritaikyti tik dėl technologinių trūkumų.

• **Pasaulio Lietuvių Archyvui** labai reikalingi du Putino kūriniai: dviejų dalių romanas "Krizė" ir misterija "Nuvainikuotoji Vaidilutė" (vėliau ji buvo pavadinta "Vaidilutė Moti-

Vaidas iš praeitų metų neolitu stovyklos prie George ežero New Yorko valstijoje, šiais metais stovykla atidaryta Pottawattamie vasarvietėje prie Benton Harbor, Mich.

V. Maželio nuotrauka

KORP! NEO-LITHUANIA STOVYKLA

1969 m. rugpiučio 23 — rugsėjo 1 d.

Stovyklos vieta:

Pottawattamie Resort, Benton Harbor, Mich.

Stovyklos vadovybę sudaro: vadovas fil. M. Šimkus, pavaduotojas fil. R. Slivinskas, vyrų vadovas sen. V. Cicėnas, merginų vadovė sen. G. Vainaitė, tėvūnas sen. R. Česas, magistras fil. J. Slivinskienė, administratorius fil. B. Kaškaitis, sporto vadovas sen. R. Gierštikas, sporto vadovė sen. V. Pleirytė, vyr. dainininkas sen. R. Panaras ir stovyklos gydytoja dr. B. Kasakaitienė.

Stovyklavimo metu leidžiamas laikraštis "Naktibalda", kurio redakciją sudaro: A. Augaitis, R. Česas, Eidėnaitė, P. Jokubauskas, D. Nasvytytė, A. Pavilčiūtė, G. Grybaitė.

Rugpiučio 23 d., šeštadienį, suvažiavus stovyklautojams įvyko susipažinimo vakaras.

Rugpiučio 24 d. po pamaldų įvyko oficialus stovyklos atidarymas — vėliavų pakėlimas ir akademija. Dr. L. Kriaučiūnas skaitė paskaitą "Lietuviškos išeivijos veiklos prasmė". Vakare buvo paskirų skyrių pasirodymai.

Rugpiučio 25 d. iš ryto po vėliavų pakėlimo ir pusryčių buvo inž. J. Gaizūcio paskaita "Korp! Neo-Lithuania organizavimas ir sugestijos", ir D. Čiuberkytės referatas "Kas nuveda jaunuolį į Korp! Neo-Lithuania". Vakare įvyko laužas.

Rugpiučio 26 d. buvo dr. J. Mauruko paskaita "Mokslas nauda ir galimybės į pramonę" ir J. Valkiūno paskaita "Kas nuveda jaunuolį į universitetą". Vakare įvyko alutis-arbatėlė.

Rugpiučio 27 d. kaip įprasta kasdien po vėliavų pakėlimo ir pusryčių bus V. Kleizos paskaita "Supažindinimas su bendrinėmis organizacijomis (Vlikas, ALTA, Balfas, LB ir kt.) ir jaunimo įsijungimas į jas". Po to įvyks simpoziumas "Hipiai taip ar ne". Dalyvauja V. Jurgėla, V. Cicėnas, V. Misiulis ir B. Gudaitė. Po pietų nuo 2 iki 6 val. laisvalaikis. Po vakarienės 8 val. įvyks kaukių balius.

Rugpiučio 28 d. bus Fuksų diena ir V. Krapausko paskaita. Vakare Fuksų vakaras.

Rugpiučio 29 d. bus A. Augustinavičienės paskaita "Amerikos universitetų dabartinė dviasis ir jos pasekmės" ir adv. J. Smetonos paskaita "Kas yra konservatoriai ir uždaviniai". Vakare talentų vakaras ir šokiai, grojant Detroito neolitu orkestrui.

A. Modesto paskaita "Korp! Neo-Lithuania ideologijos ateitis". Po pietų 2 val. suvažiavimo antrasis darbo posėdis ir po vakarienės 7 v. v. suvažiavimo trečiasis darbo posėdis. 9 v. v. laužas — šokiai.

Rugsėjo 1 d. Po pietų stovyklautojai išsiskirsto.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

PAGERBTI LIETUVOS KANKINIUS DABARTINĖ PROGA NEPASIKARTOS

Mums dabar gyvenantiems tenka nepasikartojanti privilegija įamžinti Lietuvos vardą ir jos kankinių atminimą lietuviška koplyčia šv. Petro bazilikoje, Romoje.

Tapti šio darbo dalininku laiko jau ne daug beliko.

Kviečiame visus įamžinti savo ir savųjų vardus Lietuvos Kankinių koplyčios kūrėjų tarpe.

Auką siųsti adresu: LI THUANIAN MARTYRS' CHAPEL FUND, 2701 W. 68th St., Chicago, Ill. 60629.

EXPERIENCE
PRESS OPERATORS
Who can set up and read Blue Prints on short run work.
Steady work and fringe benefits.
Auto City Sheet Metal Co.
4601 Nancy Detroit, Mich.
313 — 893-3000 (65-68)

Motery ansambli "Vakarų Aidai" gražiai pasirodė įvairiuose Los Angeles rengimuose. Sėdi iš kairės: M. Kančauskienė, I. Tumienė, sol. K. Dambrauskaitė, J. Radvenienė, sol. R. Aukštikalnytė, A. Mackevičiūtė. Stovi: O. Deveikienė, J. Čekanauskienė ir sol. B. Dabšienė. Pr. Gasparonio nuotrauka

GERIAUSIAI PAILSĖSIT PER SAVO ATOSTOGAS CAPE COD - OSTERVILLE

KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS PLIAŽO — GRAŽIOJE LIETUVIŠKOJE

JANSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

AUDRONĖ

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir kt. dekoratyvinių medžių parku. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus atviros jūros plažas (7 min. pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

VILA AUDRONĖ JAU ATIDARYTA IR PRIIMA SVEČIUS

Kreiptis tiesiai į vilą AUDRONĖ, OSTERVILLE, CAPE COD, MASS. 02655. Tel. 428-8425, MRS. MARIJA JANSONAS.

Visi maloniai kviečiami atvykti į šią gražiausią ir didžiausią Cape Cod žalumynuos paskendusią lietuvišką pajūrio vilą.

A. + A.

PETRONĖLEI SVILIENEI

mirus, jos sūnui aviacijos majorui ALFONSUI, dukrai BIRUTEI MARTINKIENEI, podukrai EUGENIJAI MALIŠAUSKIENEI su šeimomis, reiškiamame nuoširdžią užuojautą

A.L.T. S-gos Valdyba
Bostone

Mielai motinai Lietuvoj mirus, jos dukrai

JOANAI STEPIENEI

ir šeimai reiškiamame gilią užuojautą ir kartu liūdimę

A. ir E. Blūmentaliai
Pranė Blūmentalienė

HELP WANTED MALE

ELECTRIC KNIFE CUTTERS

MUST BE EXPERIENCED

APPLY
EMPLOYMENT OFFICE

965 CLAIRPOINTE

CHRYSLER JEFFERSON PLANT

DETROIT, MICH.

CHRYSLER CORPORATION

An Equal Opportunity Employer
(67-69)

Wanted 1st Class Skilled TOOL ROOM — MACHINISTS SHEET METAL MEN MACHINE ASSEMBLERS Steady employment, overtime, Excellent pay and fringe benefits.
LINK ENGINEERING CO.
13840 Elmira
Detroit, Mich.
(65-71)